



BERTHA VON SÜTTNER

Nu de vrede eindelijk gesloten is, is er aanleiding om in „Meisjesleven” te vertellen de geschiedenis van een vrouw, die de laatste helft van haar leven met alle kracht heeft geijverd voor een duurzamen vrede onder de volken, gestreden heeft met geschreven en gesproken woord tegen den oorlog.

Die vrouw was Bertha von Süttner, die in 1914, even voor het uitbreken van den grooten oorlog, op 70-jarigen leeftijd is gestorven.

Bertha Kinsky, zoo was haar meisjesnaam, werd den 9en Juni 1843 te Praag in Bohemen geboren.

Haar ouders behoorden tot den adelstand en ook Bertha was een geboren gravin.

Haar vader, die veldmaarschalk was, stierf toen zijn dochttertje nog zeer jong was en liet aan vrouw en kind een zeer aanzienlijk vermogen na.

Helaas, die vroege dood haars vaders, werd het ongeluk voor de jonge gravin, althans naar onze wijze van spreken. Straks zal blijken, dat zij juist door dit vroegtijdig overlijden van haar vader geworden is de groote „Vredes-Bertha”, die zij wellicht nooit zou zijn geworden, indien haar vader was blijven leven.

De moeder van de jeugdige Bertha was een hoogst begaafde vrouw; nicht van den bekenden Duitschen dichter en vrijheidsheld van 1813, Theodor Körner, schreef zij ook zelf een niet onverdienstelijk vers en muntte bovendien op andere terreinen uit.

Overeenkomstig haar eigen positie en ontwikkeling liet zij Bertha een zorgvuldige opleiding geven, o.a. in muziek, talen, letterkunde, enz.

Doch wat zij aan den eenen kant opbouwde, brak zij met eigen handen aan de andere zijde weer af.

De oude gravin-weduwe was een hartstochtelijke speelster en met een buitengewone woede gaf zij zich over aan het verderfelijke roulette spel, dat toen nog op verscheidene plaatsen in Zuid-Duitschland in de banken mocht worden gespeeld. Later werd het gelukkig alleen nog te Monaco geduld en men weet, hoe veel honderden menschen daar voor goed in het ongeluk zijn gestort.

Aan dit spel nu gaf ook Bertha's moeder zich geheel en al over, met het gevolg, dat al spoedig

het vrij groote vermogen, dat haar overleden echtgenoot haar had nagelaten, er bij ingeschoten was.

Ten slotte bleef haar niets over, dan het pensioen, dat zij als weduwe van een veldmaarschalk genoot.

Intusschen was de kleine Bertha opgegroeid tot een flink meisje.

Toen zij begreep hoe de zaken stonden, nam zij een kloek besluit, zij zou trachten voortaan zelf haar brood te verdienen.

Voor een meisje van haar stand was dit geen kleinigheid, doch het toont juist haar standvastig karakter, dat zij voor al de moeilijkheden, die zij thans ontmoeten zou, niet terugdeinsde.

Zij aanvaardde bij den Vrijheer Von Süttner een taak als gezelschapsjuffrouw bij zijn vier dochters.

Haar taak verrichtte zij zeer tot genoegen van de familie, doch eensklaps deed zich iets voor, waardoor de goede harmonie geheel werd gestoord.

Baron Arthur Gundakar, de jongste zoon des huizes, vatte voor de gezelschapsjuffrouw zijner zusters een vurige liefde op. Die liefde was wederzijdsch en de beide geliefden staken het ook niet onder stoelen en banken, dat zij elkander gevonden hadden en elkander ook wilden houden. Zij verloofden zich openlijk met elkander. Doch nu brak de storm los.

De geheele familie verzette zich tegen deze verlovings. 't Was waar, de jonge gravin was in stand de gelijke van Arthur, maar zij moest met werken haar brood verdienen en dat was de oorzaak, waarom de Vrijheer Von Süttner en zijn vrouw zich vierkant tegen het huwelijk verklaarden.

De gezelschapsjuffrouw werd op staanden voet ontslagen.

Zij aanvaardde nu een betrekking heel te Parijs, als secretaresse in verschillende talen bij Alfred Nobel, den uitvinder van het dynamiet.

De ouders waren tevreden: de huwelijkszaak was hiermee van de baan.

Hoe zij zich vergisten!

Liefde, echte liefde, is een macht, waarmee niet valt te spotten en die tot groote dingen in staat stelt. Dat bleek ook hier.

Nauwelijks een week had zij te Parijs vertoefd of Arthur, haar trouwe verloofde verscheen er. Hij voerde haar weer terug naar Weenen en daar werd in het geheim het huwelijk tusschen de beide graven-kinderen voltrokken. Zulk een huwelijk werd destijds door de landswet erkend en dus waren zij beiden wettig gehuwd; dat viel niet meer te veranderen.

De ouders begrepen, dat zij deze verbintenis niet meer ongedaan konden maken, maar nu zouden zij door hun toorn hun misnoegen doen blijken.

Alle omgang met de familie werd hun verboden en zelfs maakte men het zoo erg, dat de jonggehuwden het in Weenen niet konden uithouden en naar elders moesten trachten uit te wijken.

met haar moeder nog de verschillende speelbanken bezocht, vriendschap had gesloten met de vorstin van Mingrelie, een Russische dame van hoogen adel. Bij haar zou zij zeker een goede ontvangst vinden.



BERTHA VON SÜTTNER

Doch waar heen?
Het was Bertha, die een oplossing vond.
Zij herinnerde zich, hoe zij vóór jaren, toen zij

Doch de vorstin woonde ver weg, diep in Zuid-
Rusland, bij den Kaukasus.
Dit was echter in het minst geen bezwaar en zoo

wendden zij zich dan tot de vorstin en inderdaad, deze dame ontfermde zich over het ongelukkige paar en gaf hen onderkomen. Zij moesten echter zelf in hun onderhoud voorzien. Dat viel niet mee.

Doch zij weerden zich dapper.

Baron Arthur werkte als bouwkundig teekenaar, corlogs-correspondent en werktuigkundige, terwijl Bertha les gaf in zang, talen en piano-spel en ook het schilderen beoefende.

Al deze werkzaamheden bij elkaar genomen, gaf echter nog slechts een karig bestaan en het was daarom noodig, dat zij eens naar iets anders uit zagen. Maar wat moesten zij aangrijpen?

Na lang nadenken besloten zij het eindelijk eens te beproeven met het schrijven.

Dit gelukte hen beter, dan zij hadden durven hopen. Zij kozen elk een schuilnaam, Arthur noemde zich H. G. Leret en Bertha koos het pseudoniem: B. Oulet.

In het begin schreven zij artikelen voor tijdschriften en daardoor kwamen zij al spoedig in een beteren doen.

Het publiek las gaarne wat zij schreven en de uitgevers waren er dus op uit copie van hen machtig te worden.

Zoo verliepen zeven jaren en eindelijk in 1884 kwam de verzoening met de oude familie Von Süttner tot stand.

Zij keerden naar Weenen terug.

Door de ballingschap, die zij achter den rug hadden, hadden zij tegen wil en dank hun bestemming bereikt.

Zij waren schrijvers geworden en bleven voortaan schrijvers.

Hun lectuur was zeer gewild en dit bleef zoo ook, toen zij hun schuilnamen aflegden en onder hun waren naam schreven.

Na een gelukkig huwelijk van 27 jaren kwam Baron Arthur Von Süttner haar in 1902 te ontfallen.

Van de boeken, die Bertha Von Süttner heeft geschreven noemen we: „*Es Lowos*”; „*Brieven aan een doode*”, dat zij wijdde aan de herinnering van haar echtgenoot, „*Voor het onweer*”; „*Eenzaam en arm*”; „*De groote gedachten der menschheid*”; „*Maak het lijden onmogelijk*” en „*De Wapens neer*”.

Het is met name dit laatste boek, dat haar naam heeft bekend gemaakt en dat tevens aan haar leven een andere richting heeft gegeven. Dit boek behoort tot de meest gelezene der wereld. Het is overgezet in ruim 30 talen, waaronder het Finsch en het Japaneesch.

„*De Wapens neer*” is een roman, waarin de schrijfster te velde trekt tegen den oorlog. Op boeiende wijze verhaalt zij ons, welk een leed en

ellende de oorlog in de wereld der menschen te weeg brengt. Heel het verhaal is één vlammeend protest tegen dien oorlog. Vandaar ook de titel: *De wapens neer!* die bedoeld wordt als een machtig bevel aan alle vorsten en volken der aarde.

Evenals „*de Negerhut*” gericht was tegen de ellende der slavernij, was dit boek een aanklacht tegen den oorlog.

Het laatste heeft geen mindere uitwerking gehad dan het eerste.

Zooals ik reeds zeide heeft het schrijven van dit boek de levensrichting van Bertha von Süttner gewijzigd. Niet als schrijfster, maar als pacifiste zou zij haar grootste bekendheid verwerven.

Haars ondanks werd zij door het schrijven van dit werk genoodzaakt een ontzaggelijke taak op zich te nemen, n.l. practisch werkzaam te zijn in het belang van den vrede.

De Oostenrijksche Vredesvereniging koos haar als presidente, zij schreef in een dagblad en hield voordrachten en lezingen. Ook stichtte zij vereenigingen voor den vrede.

De verschillende vredescongressen werden trouw door haar bezocht, zij was onder-voorzitster van de wereld-vereeniging en voor de vredesconferentie in Den Haag heeft zij met kracht gewerkt.

De stichting van het Vredespaleis kwam mede door haar streven tot stand.

Tot in haar grijsheid bleef de gravin met alle macht arbeiden voor den vrede.

Zoo ondernam zij nog op bijna 70-jarigen leeftijd een reis naar de Vereenigde Staten, waar zij overal in kerken, vereenigingen, clubs enz. voordrachten hield voor den vrede. In het geheel trad zij gedurende de zes maanden van haar verblijf, daar 150 maal op.

In Juni 1914 stierf zij, vlak vóór het uitbreken van den grooten oorlog.

Het is haar dus bespaard gebleven, te moeten zien, hoe al haar idealen in rook vervlogen.

Ach, zij heeft een onbereikbaar ideaal nagestreefd. Zeker, wij prijzen het, wanneer men op alle manieren den oorlog tracht tegen te gaan en met name is dit een schoone arbeid voor de vrouw, doch men beelde zich niet in, dat inderdaad een wereldvrede te bereiken zou zijn. Bertha von Süttner bewijst het ons. Nauwelijks is haar leven — gewijd aan den vrede — ten einde of de gruwelijkste aller oorlogen breekt uit en datzelfde Amerika, waar zij 150 malen in het publiek den vrede stond te bepleiten, gaat mee op het oorlogspad.

Toch — al heeft zij dan haar idealen niet bereikt, toch gaat er bekoring uit van een leven als dat van Bertha von Süttner.

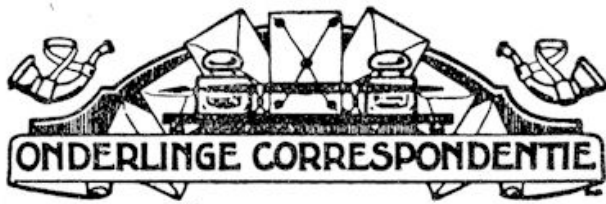
Het toont ons wat hartelijke belangstelling en ijzeren wilskracht tot stand kunnen brengen.

Helaas, Bertha von Süttner, die den eernaam van de „Vredes-Bertha” verwierf, heeft haar taak in eigen kracht willen volbrengen.

Dat is haar groote fout geweest.

Onze levenstaak is zooveel bescheidener dan die van Bertha von Süttner, maar zij zal zooveel heerlijker schitteren, indien wij haar niet in eigen kracht, maar in Gods kracht trachten te vervullen en indien niet het heil der menschen maar de eere Gods ons „hoogste bedoelen” is.

P. d. Z. J.Gzn.



Geachte Mevrouw!

Reeds langen tijd houden mij eenige gedachten bezig, op welke ik zoo gaarne een antwoord had. Hier wist ik niet goed, aan wie ik het vragen zou, toen opeens de gedachte in mij opkwam, het aan u te vragen, die op alles zoo heerlijk kan antwoorden, zonder dat iemand anders het weet.

1e. Er staat in den Bijbel, dat de wereld zal vergaan, zullen nu alle menschen, geloovigen en ongeloovigen levend verbrand worden, of zullen de geloovigen bewaard blijven net als Noach met den zondvloed?

2e. Ik heb wel eens gedacht, hoe kon er toch een wereld komen, hoe is alles toch gekomen en hoe is God zelf gekomen?

3e. O Mevrouw, zoo gaarne zou ik een kind van God willen zijn, en als ik dan weer met de beste voornemens begin, dan verval ik reeds zoo spoedig weer in mijn oude zonden. Er wordt zoo veel gezegd: men is maar eenmaal jong en dan trekken de genietingen van het leven weer zoo aan en toch, als ik dan weer bedenk dat het leven zoo kort is en ik zie de bevrediging van zulke geloovige menschen, dan komt bij mij de gedachte: was ik ook maar een kind van God, dan was ik zoo veilig en het lijkt mij zoo heerlijk om het te zijn. O Mevrouw, dan ben ik zoo droevig gestemd, als zulke gedachten in mij opkomen en dan voel ik mij zoo alleen en verlaten. Kunt gij mij niet helpen?

Met vr. groeten en hoogachting,

Een abonnée.

1. Lees hierover wat Paulus zegt in 1 Cor. 13, 't laatste gedeelte.

2. God is eeuwig, is dus niet „gekomen”. En door Zijn Woord is alles voortgebracht. Begrijpen kunnen we dit niet; het is een zaak des geloofs. Maar dat er in den beginne een oerel was (gelijk vele ongeloovigen beweren) zoo maar vanzelf gekomen, en dat uit die oerel, ook vanzelf, door beweging en ontwikkeling en splijting, alles is voortgekomen, lijkt me nog veel meer een zaak van geloof.

3. Wie waarlijk tot God komt, zal door Hem niet verstoeten worden. Doch we moeten komen in Christus, en Hem als onzen Zaligmaker en Verlosser aannemen. Pas las ik het nog zoo mooi: „In Christus reikt God ons de Hand”.

Er moet echter een besliste keuze zijn: een wel-mee-willen-doen met de wereld, maar eigenlijk niet durven uit vrees, dat het dan op 't eind met ons misloopen zal, is geen geloof in Bijbelschen zin. We moeten niet meer zonder God kunnen; ook dan nog blijft het ons leven lang een strijd tegen de zonde, maar we zullen dan toch in Gods kracht overwinnaars blijven.

J. M. W. — W.

Hooggeachte Mevrouw!

Gaarne wou ik U een paar vragen doen in de O. C. Ten eerste hoe men rozetjes die over een haarspeld gemaakt worden, maken moet.

Ten tweede hoe men een korfje maken moet van haakwerk met een hengseltje.

Daar U in „Meisjesleven” schreef dat de meisjes zelf ook moesten komen met vragen, ben ik zoo vrij geweest om U deze te schrijven.

Bij voorbaat mijn dank.

U vriendelijk groetend,

Een Lezeres.

Hieronder plaatsen wij het antwoord van Mej. A. F. van Kampen, die zoo vriendelijk was in deze te willen inlichten.

Red.

De Redactie van „De Gracieuse” heeft boekjes uitgegeven over handwerken en daarin kunt U ook eene beschrijving vinden over het werk, waar U naar vraagt. Het heet Guempe-haakwerk en kan met een haakpen of een haarspeld worden gewerkt. In de beschrijving komen ook rozetjes voor. Er bestaat eene geheele serie van die Handwerkboekjes, maar U kunt er ook wel een of twee koopen. Voor bovengenoemd werk moet men hebben het deeltje over het haken, de titel is: „Handleiding voor Vrouwelijke Handwerken, door de Redactie van „De Gracieuse”, Onderricht in het Haken, uitgave van A. W. Sijthoff's Uitgevers Maatschappij, Leiden.

Waarschijnlijk kunt U het ook wel krijgen bij den Boekhandelaar in uwe woonplaats.

Nu Uw tweede vraag. Vindt U het niet wat ouderwetsch, zoo'n korfje van haakwerk? Wat mij betreft ik houd niet van zulke dingen, maar als U er erg op gesteld zijt zou ik wel eens eene beschrijving kunnen geven; doch binnenkort, of in dit nummer, komt er toch zoo iets in de Rubriek Handwerken.

In een later nummer zou ik wel een mandje kunnen beschrijven dat wat meer nieuw is, heel eenvoudig en toch een aardig effect maakt, dat zou mogelijk even goed dienst kunnen doen.

A. F. v. K.

Aan „een abonné.” Je uitdrukking „een meer Christelijke familie” begrijp ik niet goed, of beter, ik vind die niet gelukkig gekozen. Wanneer je met je verloofde eensgezind ben, dan is, dunkt me, de rest geen bezwaar tenzij je vreest dat hij op het eind toch zijn familie gelijk zal geven. Je trouwt toch niet met de familie!

J. M. W.—W.